



K. Olesen Larsens prædiken fastelavnssøndag

Taler

Kristoffer Olesen Larsen
Præst

Dato

23. februar 1941

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 3, vers 13 til enden

- 1 Det er tydeligt nok Kollektens Mening, at ogsaa Jesu Daab skete for vor Skyld, at det var en Indvielse eller en Indgang til Jesu Liv og Død for Mennesker, og at det var dertil, han havde Guds Velbehag.

- 5 Og deri har Kollekten Ret; det, at Jesus levede og døde her i Verden, det er Evangeliet; det er vort Haab og vor Frelse.

Jesu Livs verdenshistoriske Betydning, om det har haft nogen saadan, det er ikke det, der er Guds Tale, Guds-Ordet til Mennesker. Hans Rige er ikke af denne

- 10 Verden, om det end er i denne Verden. Hans Livs Betydning efter Verdens Maalestok er ikke Evangeliet, - sin Betydning har han fra Slægt til Slægt derved, at gennem hans Liv og Død taler Gud til hvert enkelt Menneske, forkynder Gud Sandheden for hvert enkelt Menneske og binder hvert enkelt Menneske til Sandheden.

15

Jesus skal derfor ikke skildres som det store Menneske, - om han var det, saa er det dog ikke derved, han er Guds Tale til os - det store Menneske er jo kun et idealiseret Billede af os selv, som vi kunde ønske at være.

- 20 Ser vi paa Jesu Liv og Død, saa adskiller det sig i de Kaar, hvorunder han maatte leve, ikke fra andre Menneskers Liv. Alt det særlige og fine, alt det solskinsagtige og skønne og trygge er noget, vi har digtet til; det er vore Ønskedrømme, som vi vil have Jesus til at garantere os Opfyldelsen af.

- 25 Han saa ikke gennem Taagen til Solskinnet; for ham var Jordelivet ingen bedrøvelig Overgang til noget bedre. Han skulde ikke have noget for at leve og var derfor ikke afhængig af Udfaldet; han havde ingen Sag, der skulde have

30 Fremgang, skønt han levede sit Liv helt her og ikke havde noget andet Liv i Baghaanden.

Han havde slet ikke andet og vidste ikke mere end De og jeg. Ingen overnaturlig Kraft, ingen overnaturlig Vished og Glæde; kun Livet som vi kender det, - og Døden, ogsaa den, som vi kender den; ingen mere tiltalende Verdensstyrelse
35 bagved den, vi ser, ingen højere Tingenes Orden, ingen Ideer at leve for og trøste sig ved. Ingen hemmelig Adgang til Gud gennem Bøn eller Andagt. Ingen Gud at leve for, men kun dette Liv at leve i.

Ja, vi behøver vel ikke at sige andet om det, end at han levede Livet, saadan som
40 vi ikke vil have, det skal være; at han var Menneske, saadan som vi hverken vil eller kan nøjes med at være det. Det er ofte blevet sagt om Jesus, at han tog dette gudløse, frugtesløse Menneskeliv som det er, og ikke begærede noget andet og højere. Det er ogsaa rigtigt nok; kun maa vi endelig ikke glemme at føje til: han tog Livet som det er, - men han tog det, som ingen af os hverken kan eller vil
45 tage det. Ellers tager vi Dommen bort fra Guds Tale, og hvor vi tager Dommen bort, er der intet Evangelium; der bliver jo vor Ærlighed, vor Frygtløshed, vor Kommen-igennem-Verden, som vi bedst kan det, til Evangeliet, - og det er dog et fortvivlet Evangelium.

50 Tage Livet som det er, det maa vi jo alle gøre, mener vi. Ja, det maa vi; men at tage det nødtvungent er netop ikke at tage Livet som det er, selv om det maaske er det højeste, vi kan drive det til: at tage Livet som det er, og forsøge saa lidt som muligt at lyve os fra, hvordan det nu engang er og bliver. Vi mener dermed, at vi ikke kan slippe fra det, som det er. Men at tage det, det er at tage Livet i dets
55 strenge Nødvendighed frivilligt, ligesom det at adlyde jo ikke betyder, at man ikke har andre Muligheder, men at man fornægter alle de andre Muligheder for at adlyde.

Vi kan tage Livet, det Liv, vi ikke kommer udenom, og dets Død, som vi kun
60 ved Løgn kan komme udenom, i Trods og Fortvivlelse, vi kan gøre vor Pligt, saa vi ikke skylder nogen noget; vi kan bøje os under Nødvendigheden i resigneret Fromhed, - resigneret Fromhed er i Virkeligheden ogsaa det saakaldte videnskabelige Syn paa Tilværelsen. Vi kan ansvarsløst søge at redde vort Liv igennem, berede os til ved Klogskab og Kryben at staa os godt hos dem, der
65 hersker over Liv og Død i denne Verden; vi kan ogsaa berede os paa at gaa igennem, hvad vi skal, uden at opgive vore Idealiser eller slaa af paa vor

Overbevisning. Vi kan vel - vi skulde da kunne det - leve og dø som Mennesker, der ikke bevæges hid og did af skiftende Strømninger som et Siv for Vinden,
70 men vi kan det ikke uden at forsage, uden selvisk at redde vor egen Ære, naar alt er tabt. Ikke, at vi ikke skal redde vor Ære, ogsaa naar alt andet er tabt, men at vi naar vi gør det, fælder Dom over Verden og Menneskene, redder vor Ære fra dem og ikke til dem.

75 Der tales undertiden om at leve og sætte Livet ind uden Hensyn til Udfaldet, og det kunde dog maaske tyde paa, at vi aner, at gør vi ikke det, gaar vi i Hundene, men det er dog ikke Evangeliet eller rettere: naar vi forsøger at sætte Livet ind uden Hensyn til Udfaldet, saa er det dog ikke andet end Fortvivlelse. Vi taler om at regne med Gud i Stedet for med Verden, men naar vi gør det, saa regner vi
80 selvraadigt og trodsigt med en vanskelig Herre, der ikke lønner Menneskene med andet end Møje og Undergang.

Nej, det er ikke Evangeliet, det maa ikke kaldes Evangeliet. Og selv om man siger, man har lært det af Jesus, saa er det dog ikke Evangeliet. Jesu Liv skal ikke
85 forkyndes til Efterligning, vilde man end give ham Pladsen som den største, der har levet. Jesu Liv skal forkyndes som en Dom og ikke som et fjernt Maal, der kan naas ved vore Tilnærmelser, selv om det saa ogsaa er sandt, at vi skal bede og arbejde. Det skal forkyndes som den Maalestok, hvorefter vort Liv skal maales og dømmes, som det absolutte Krav, det er, som en Forkyndelse af Sandheden,
90 der ingen Halvhed taaler.

Jesus tog Livet som det er, - ja men ikke saaledes, som naar vi tager det som det er. Hans Liv var i alle Maader som vort, som vort Liv, naar det ikke er andet, end hvad det er. Men saa maa der ogsaa føjes til, at i det Liv regnede han med Gud.
95 Ikke med Gud som en Faktor i Kampen for Tilværelsen, som man kan betjene sig af for at komme udenom sin egen Begrænsning, - selv de mægtigste blandt denne Verdens mægtige betjener sig jo gerne af Guds Navn, og det ikke, som de gerne vil give det Udseende af, blot for Massernes Skyld, men for at stive sig selv af med Vorherre.

100

Nej, Jesus regnede med Gud som den, med hvem han havde et Regnskab, ikke om, hvordan Livet var for ham, om hvordan det eller han forandredes, saa han kom til at synes om det - det, som vi saa gerne vil forhandle med Gud om, - men om hvordan han levede Livet. Ikke om Sorg og Glæde, om Medgang og
105 Modgang, ikke om vundet og tabt, men om hvordan han tog det altsammen.

Saadan som hvis vi vilde sige: dit Forhold til Gud er ikke, om du faar Sorg eller Glæde, Nederlag eller Sejr, men i alt dette er der et Forhold til Gud. Det menes der med, at Jesus levede for Gud, ikke noget fint noget i Retning af, at han
110 havde slaaet sig paa Gud som det fineste af, hvad et Menneske kan slaa sig paa. Dette Mellemværende med Gud: at ethvert Forhold, hvori han stod, var et Mellemværende med Gud, at han uden at se Gud havde Guds Øjne hvilende paa sig, at et Menneske ikke er retfærdigt ved sin egen Dom og Samvittighed, men i sin Samvittighed bundet til Gud, - det er Livet, det sande Liv, hvorefter
115 vort Liv skal dømmes og maales.

Det er det, Jesus kalder Lydighed: stadig at vælge Ansvaret i Stedet for Trygheden, Visheden og Retfærdigheden. Det er det, Jesus kalder Frihed: at være løst fra alle andre Hensyn og være bundet til Gud i Samvittighedens
120 Bevidsthed om Ansvaret.

Men kan vi ikke ogsaa gøre det? Jo, som naar man kaster sig selv bort, som naar man ganske fortvivler over Tilværelsen og nøjes med at redde sin egen Retfærdighed. Men Jesus gjorde det ikke i Fortvivlelse og reddede ikke sin egen
125 Ret. Jesu Lydighed var Tro. Og først den Lydighed, som er Tro, er virkelig Lydighed. Jesus tjente ikke en vilkaarlig, ukendt Gud, han kastede ikke sig selv bort i Fortvivlelse, han bar ikke Ansvaret ud i det tomme med sig selv som Dommer. Hans Lydighed var en hel Lydighed, hvori han gav Gud ikke blot sine Handlinger, men sig selv til sin Fader i Himmelen.

130 Netop derfor var hans Lydighed ikke Heltmod, ikke selvraadig, ikke fortvivlet, ikke sig selv nok, ikke med en stille Reservation om den Ret, han dog egentlig havde til at græmme sig eller til at trøste sig med det uundgaaelige. Han adlød ikke sin egen Vilje til Livet, men sin Faders Befaling om at leve. Vor Vilje til
135 Livet, det er kun Trods, kun Rethaveri, kun Anklage mod Livet og mod Gud. Jesus var fri i sin Lydighed, hvor vi er bundet af Nødvendigheden: han var bundet til Gud i sit Ansvar, hvor vi er fri af alt andet end vor egen Vilje til Livet.

Saa er dermed ogsaa sagt alt, hvad der er at sige om Jesu Tro: ingen Syner, ingen
140 hemmelig Viden, ingen indre Overbevisning, - hans Tro var Lydighed mod Guds Krav paa ham. Andet og mere vidste han ikke; Guds Røst var ham Livet i Livet, paa den trodsede han alt og alle. Han vidste, at Mennesket lever ikke af Brød alene, men af ethvert Ord, som udgaar igennem Guds Mund. Og dette Ord er ingen hemmelig Hvisken i Øret, men et Krav paa Mennesket selv.

Jesus levede og døde for vor Skyld; at han levede og døde, det er Evangeliet. Det er ikke givet os, for at vi kan bruge det i Kampen for Tilværelsen, men det er Sandheden om Livet, om os. Og denne Sandhed er vort Haab om Frelse.

150

Men er denne Dom da virkelig et Evangelium? Hvori ligger Evangeliet? Ene og alene deri, at Gud har givet os det; deri, at Gud lader Sandheden forkynde for os gennem Jesus.

155 Evangeliet er Guds Krav paa os gennem Jesu Liv og Død - og Syndernes Forladelse, som udsletter alle vore fromme og heltmodige Anstrengelser for at opfylde Kravet, men lader Kravet blive staaende. Evangeliet er Guds absolutte Krav og Troen paa, at Gud er os en naadig Gud. Kravet bliver staaende, men Syndernes Forladelse borttager enhver Fortjenstlighed; det er, som en har sagt,
160 ikke Kravet, der skal bort, men Fortjenstligheden; det er ikke Livet eller Loven for Livet, der skal forandres, men Fortvivlelsen skal dømmes ved Ordet om Syndernes Forladelse, hvilket Ord ikke er andet end dette: i Kravet paa Mennesket er Gud en naadig Gud, - det skete for vor Skyld.

165

Kilde

tidehverv.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

170

Tags

Anden Verdenskrig, Danmarks besættelse 1940-1945, Fastelavn, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/k-olesen-larsens-praediken-fastelavnssondag>

175

180